

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	2.Kf.700.217/2022/7.
A felperes:	felperes felperes címe
A felperes képviselője:	felperesi képviselő felperesi képviselő címe
Az alperes:	alperes alperes címe
Az alperes képviselője:	alperesi képviselő alperesi képviselő címe; eljáró ügyvéd: alperesi képviselő)
A per tárgya:	közszerelői jogviszony jogellenes megszüntetése tárgyában indult közigazgatási jogvita
A fellebbezést előterjesztő fél:	alperes (48. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott végzés:	Veszprémi Törvényszék 1.K.700.688/2020/47. számú ítélete

V é g z é s

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült perkoltségét 220.000 (kétszázhuszezer) forintban, az alperes másodfokú eljárásban felmerült perkoltségét 110.000 (száztízezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2008. május 18. napjától állt kormányzati szerelői jogviszonyban az alperesnél, jegyző munkakörben.

[2] A felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló polgármester a 2020. május 6. napján kelt felmentéssel a közszerelői tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a

továbbiakban: Kttv.) 63. § (2) bekezdés e) pontja, valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 83. § c) pontja alapján bizalomvesztésre hivatkozással a felperes jogviszonyát megszüntette. A felmentés indokai - a másodfokú eljárás keretén belül maradvá és követve az elsőfokú ítélet számozását - az alábbiak:

2. A polgármester 2020. február 11-én elektronikus üzenetben kérte a felperes szakmai állásfoglalását a 2019. december 10-én hozott, 357/77. helyrajzi számú ingatlan értékesítésével kapcsolatos képviselő-testületi döntéssel összefüggésben, mivel az általa utóbb beszerzett igazságügyi szakértői értékbecslés szerint annak értéke csaknem kétszerese volt a határozatban elfogadott értéknek. A felperes a felmentés napjáig nem adott erről tájékoztatást.

3. A polgármester a 2020. február 16-i e-mailjében kérdéseket tett fel a felperesnek a közösségi ház falára kikerült emléktábla elhelyezésével kapcsolatban arról, hogy ez ügyben született-e testületi döntés, továbbá a hírlap hirdetési bevételeinek felhasználásáról és a hírlap hirdetési oldalainak előállítási költségéről. A felperes ezen kérdésekre sem válaszolt.

4. A polgármester a 2019. november 29-i e-mailjében kérte a felperestől annak kivizsgálását, hogy a korábbi polgármester, személynév 1 valamint személynév 2 képviselő-testületi tag milyen jogcímen jelent meg a városok közötti kerékpárúttal kapcsolatos megbeszélésen és nyilatkozott az önkormányzat nevében. A kérés ellenére a felperes a szükséges vizsgálatot nem folytatta le.

5. A képviselő-testület a 177/2019. (12. 10.) Kt. határozatával úgy döntött, hogy város 1 háziiorvosi ügyeleti ellátását város 2 helyett város 3-tól kívánja igénybe venni. A képviselő-testület a 2020. január 21-án tartott ülésen meghozta a szükséges döntést a város 2-val kötött szerződés felmondásáról és az új szerződés megkötéséről, mellyel összefüggésben a felperes feladata volt az egyeztetés, a teljes folyamat menedzselése. 2020. márciusában véletlenül jutott a polgármester tudomására, hogy város 3 mégsem köt szerződést város 1-el, melynek hiányában a település ellátatlan maradt volna, ami ellentétes az önkormányzat Mötv. 13. § (1) bekezdés 4. pontjában előírt kötelezettségével.

6. A polgármester célul tűzte ki az önkormányzatot érintő korábbi visszaélések feltárását, ennek keretében a felperesnek jelezte, hogy mely ügyek kivizsgálását tartja szükségesnek. A felperes nem mutatott az ezzel összefüggésben meghatározott szakmai értékek iránt elkötelezettséget, és nem működött együtt az alábbi esetekben:

6/2. Egy, az önkormányzat tulajdonában álló, ökológiai hálózat természetvédelmi oltalom alá tartozó ingatlanra elmulasztották az ingatlannyilvántartásban visszajegyezni ezen minősítést. Az előző önkormányzati ciklusban a mulasztást kihasználva a területen sportpályákat alakítottak ki, jelentős mennyiségű faállomány kivágásával. A polgármester célja volt ennek feltárása és a természetvédelmi besorolás visszaállítása; ezzel szemben a felperes az e napirend alapján tartott képviselő-testületi ülésen akként érvelt, miszerint az önkormányzatnak nem érdeke, hogy a ökológiai hálózat bejegyzést rávezessék a területre, az ezzel ellentétes akarat kimutatható kárt fog okozni az önkormányzatnak. Ezen hozzászólásával a polgármestert nyilvánosan károkozással vádolta.

6/3. Az önkormányzat egy 2017. évi érvénytelen ingatlan értékbecslés alapján 2019. márciusában 71,35 millió forintos áron értékesítette a volt iskolát. A polgármester számára aggályosak voltak az ár-és értékbecslés körülményei, ezért két további igazságügyi értékbecslést kért, melyek 205 millió, illetőleg 220 millió forintra értékelték a már értékesített ingatlanokat. A polgármester az önkormányzat nevében haladéktalanul peres eljárást kezdeményezett az ingatlanok visszaszerzése érdekében. A felperes a törvényesség biztosításában és az önkormányzat vagyonának visszaszerzésében nem segítette: azt állította, hogy a testületi döntés nélkül újonnan beszerzett értékbecsléssel és a keresetindítással

törvénysértést követett el, így a felperesnek jelentős része volt abban, hogy a képviselő-testület a polgármesterrel szemben fegyelmi eljárást indított és határozattal kötelezte a kereset visszavonására.

6/4. A személynév 4 féle folyóirat 2020. április 15-i cikkében a felperesre hivatkozva indítottak a polgármester ellen politikai támadást, aki a cikk megjelenését követően vizsgálni kezdte, miként juthatott az általa egy ügyvédi irodával kötött bizalmi jellegű szerződés a sajtóhoz. A vizsgálódás alapján arra a következtetésre jutott, hogy a hivatalban a felperes fizikailag hozzáférhetett a szerződéshez, aki nem tagadta, hogy azt átadta a képviselők részére, holott ehhez jogosultsággal nem rendelkezett.

7. A polgármester a megválasztását követően, a 2019. november 10-én küldött elektronikus üzenetében kérte, hogy a felperes az ott megjelölt önkormányzati szabályzatokat részére küldje meg, mely kérést a felperes az elkövetkező 10 nap alatt sem teljesítette. A szabályzatokat végül kézhez kapta; azonban az e-mail-ben feltüntetett laptopokról kért kimutatást továbbra sem.

8. A felperes többszöri kérés ellenére sem biztosította, hogy a TTKPB bizottsági anyagok előkészítésének folyamatába a polgármestert is bevonják; az erre irányuló kérésre cinikus választ adott.

[3] Az alperes valamennyi felmentési indokkal kapcsolatban a felperes terhére rótt a vezetőjével szembeni alkotó együttműködés és lojalitás hiányát, valamint azt, hogy a polgármester nem számíthatott a felperes szakmai támogatására.

A felperes keresete

[4] A felperes keresetében a felmentés jogellenessége jogkövetkezményeként elsődlegesen a Kttv. 193. § (5) bekezdése alapján kérte az alperes kötelezését 24 havi illetményének megfelelő átalánykártérítés megfizetésére; másodlagosan a Kttv. 193. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint 193. § (4) bekezdésére alapítottnan terjesztette elő igényét; mindkét esetben kérte a 4 havi illetményének megfelelő összegű végkielégítés megfizetését. Érvelése szerint az alperes jogellenesen szüntette meg közszolgálati jogviszonyát, mivel munkáját mindig készségesen, építő együttműködéssel és lojálisan végezte. Vitatta a felmentés egyes pontjaiban megjelölt tényállítások valóságát, továbbá arra az álláspontra helyezkedett, hogy azok – valóságtartalmuk megállapíthatósága esetén – sem alapozhatják meg a bizalomvesztést, ugyanis a felmentési indokok további vizsgálatra, végső soron fegyelmi eljárás lefolytatására adhattak volna alapot, figyelemmel a Kttv. 76. § (1) bekezdés a)-e) pontjaiban foglaltakra. A felmentés egyes pontjaira tételesen nyilatkozott, vitatva, hogy a terhére rótt magatartásokat megvalósította volna. Érvelése szerint az idő múlása okán a felmentésben megjelölt indokok okszerűek sem lehetnek.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy a kormányzati szolgálati jogviszonya jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként fizessen meg a felperesnek átalánykártérítésként 15.670.600 forintot, végkielégítés címén 2.849.200 forintot és ezen összegek késedelmi kamatát, valamint perköltséget. Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

[6] Rögzítette, hogy a Kttv. 76. § (1) bekezdésében felsorolt kötelezettségek megszegése nem fordítható át a bizalomvesztés felmentési jogcímre, ezáltal nem kerülhető meg a Kttv. szerint kötelezően megindítandó fegyelmi eljárás. A bizalomvesztésre alapított felmentési okhoz nem elegendő valamely kötelezettségszegés igazolása, szükséges a kölcsönös együttműködés szerinti munkavégzésen alapuló bizalmi elvben bekövetkezett törésre utalás; ezen felül hangsúlyozta, hogy a bizalomvesztésre alapított felmentés nem lehet okszerű, ha arra a bizonyított és megismert magatartás tanúsítását követően hónapokkal később kerül sor. Ezen alapelvek mentén a felmentési okokat egyenként is vizsgálta.

[7] A 2. felmentési indokkal összefüggésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ott megjelölt vétkes kötelezettségszegést fegyelmi eljárás alapjául szolgáló magatartásnak kellett volna tekinteni és fegyelmi eljárásban elbírálni.

[8] A 3. felmentési indok vonatkozásában is arra a megállapításra jutott, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója által felrótt kötelezettségszegés (tájékoztatási kötelezettség elmulasztása) fegyelmi eljárás alapjául szolgálhatott volna és a bizalomvesztésre alapított felmentés indokául többlet tényállási elemek hiányában nem szolgálhatott.

[9] A 4. ponttal kapcsolatosan rögzítette, hogy a Mötv. szerint a jegyző nem diszponál a képviselők felett, ugyanakkor a polgármester a Mötv. 65. §-a alapján a képviselőtestület elnöke, így ebben a minőségében ő lett volna jogosult számonkérni az egyeztetésen megjelölt képviselőket. Ugyanakkor megállapította, hogy a felmentés ezen pontja is valójában egy felperesi kötelezettségszegésre utal, így nem lehet jogszerű indoka a bizalomvesztésre alapított felmentésnek.

[10] Az 5. pont esetében arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a háziorvosi ellátás intézésével kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló kötelezettségszegést rótt a felperes terhére, mellyel összefüggésben sem állapítható meg olyan többlet tényállási elem, mely a munkavégzésen alapuló bizalmi elvben bekövetkezett törésre utalna a felek között. A munkáltatói jogkör gyakorlója akkor járt volna el helyesen, ha ezen felmentési indok vonatkozásában is fegyelmi eljárást kezdeményez.

[11] A 6/2. indokkal kapcsolatban utalt a Mötv. 81. § (3) bekezdés e) pontjában foglaltakra, mely alapján a felperesnek jogában állt, hogy szakmai véleményét a képviselőtestületi ülésen kifejtse. Az a körülmény, hogy az ügy tárgyát illetően nem osztotta a polgármester véleményét, önmagában bizalomvesztést nem alapozhat meg.

[12] A 6/3. ponttal összefüggésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes jogszerűen fejtette ki a képviselő-testületi ülésen azon álláspontját, hogy a polgármester testületi felhatalmazás nélkül nem indíthatott volna pert.

[13] A 6/4. ponttal kapcsolatban rögzítette: az alperes kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy a felperes a megbízási szerződést elküldte személynev 4nek, aki nyilatkozott róla az általa írt internetes újságcikkben.

[14] A felmentés 7. és 8. pontjaival összefüggésben a Mötv. 61. és 65. §-ban foglaltak alapján megállapította, hogy a polgármester széleskörű önálló jogosítvánnyal bír a bizottságok tekintetében, így például indítványozhatja azok összehívását, összehangolja működésüket, továbbá közreműködik a bizottsági ülések előkészítésében, a döntések végrehajtásában, így a felmentés 8. pontjában foglaltakat alaptalanul rótta a munkáltató a felperes terhére. A felmentés 7. pontjával összefüggésben jogi következtetést az ítélet nem tartalmazott.

[15] A lefolytatott széleskörű bizonyítási eljárás alapján – annak eredményét összegezve – arra a megállapításra jutott, hogy a felmentésben leírt indokok túlnyomó része olyan kötelezettségzegésnek minősül, melyek alapján a munkáltatót fegyelmi eljárás megindításának kötelezettsége terhelte. A megjelölt indokok egyike esetében sem állapítható meg az a többletkörülmény, mely kimutathatóan a felperes és a polgármester munkakapcsolatában fennálló bizalom megtörésére lett volna alkalmas. Végül megállapította, hogy a felmentésben megjelölt e-mail üzeneteket a munkáltatói jogkör gyakorlója olyan időpontban küldte a felperesnek, hogy a felmentés kiadásáig eltelt idő okán azokra okszerűen hivatkozni nem lehet. A felmentés jogellenességére tekintettel a Kttv. 193. § (5) bekezdése alapján 22 havi illetménynek megfelelő általánycártérítés, valamint 4 havi illetménynek megfelelő végkielégítés megfizetésére kötelezte az alperest; ez utóbbi döntéséhez sem indokolást, sem az azt megalapozó jogszabályokat nem rendelt.

A fellebbezés, a fellebbezési ellenkérelem

[16] Az alperes a pontosított fellebbezésében elsődlegesen a Kp. 109. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását; másodlagosan a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Harmadlagosan – amennyiben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet jogalapját helytállónak ítélné – az általánycártérítés jogcímén megítélt összeg eltúlzott mértékére hivatkozással annak felülmérlegelését kérte, illetőleg arra hivatkozott, hogy a bíróság e körben figyelmen kívül hagyta a 2022. március 31-én kelt beadványa II. pontjában kifejtetteket. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete nem felel meg a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I.

törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (2) bekezdésében, valamint a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) és (3) bekezdésében előírt feltételeknek, továbbá a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltaknak, így az nem megalapozott. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan, illetőleg iratellenesen állapította meg, nem okszerűen értékelte és mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ezáltal nem a megfelelő jogi következtetést vonta le, amikor azt állapította meg, hogy jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát.

[17] A felperes részben passzivitásával, részben a polgármester kéréseinek szándékos szabotálásával jelentősen mértékben akadályozta a munkáltatói jogkör gyakorlóját a feladatainak ellátásában, céljainak elérésében, mely a szakmai lojalitás hiányát mutatja. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltakkal ellentétben ítéletében nem fejtette ki, hogy mik azok a – szerinte hiányzó – többlet tényállási elemek, melyek a bizalomvesztés megállapításához szükségesek lettek volna. Érvelésének központi elemeként arra hivatkozott, hogy az egyes felmentési indokokat nem lehetett volna szegregáltan, egymástól elkülönítetten vizsgálni és értékelni; a bizalomvesztés kialakulása ugyanis egy folyamat végeredménye volt.

[18] A felmentés 2. pontjával kapcsolatban hangsúlyozta: a közvagyon megóvásának a polgármester által megfogalmazott célja és az ezzel kapcsolatos felperesi magatartás az, amit jelen esetben a bizalomvesztés körében értékelni kell. A 3. számú felmentési indok kapcsán hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság megállapította a kötelezettségszegést, azonban nem értékelte, hogy a felperesi magatartást nem lehet a többi kifogásolt magatartástól, azok dinamikájától elválasztani; a politikai szál az, ami megalapozza, hogy a felmentési okot a bizalomvesztés körében kell vizsgálni és nem egyszerű kötelezettségszegésként. Jelen esetben a polgármester nem azt kérte a felperestől, hogy a képviselő-testületben védje meg őt, hanem arra, hogy nyújtson szakmai támogatást a vezetője felé. A felmentés 4. pontjával kapcsolatban hangsúlyozta: ennek a kérésnek az ignorálása is beleilleszkedik abba a mintázatba, ami azt mutatja, hogy a felperes a politikailag általa kényesnek tekintett esetekben ignorálta vezetőjének utasításait. Tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy a polgármester alaptalanul kérte az ügy kivizsgálását, mivel azt ő maga is megtehetette volna. Érvelése szerint a munkaszervezés tekintetében a bíróság vizsgálata csak addig terjedhet, hogy ez a kérés okszerű volt-e; a polgármester egyébként sem azt várta a jegyzőtől, hogy vonja felelősségre a képviselőket, azt várta tőle, hogy készítse elő azt az anyagot, mely alapján megállapíthatja a felelősségi következményeket. Az 5. ponttal kapcsolatban kiemelte: a polgármesternek nem volt feladata az ügyeleti ellátással összefüggő szerződés tervezet bekérése, jogi véleményezése és a határidők figyelemmel kísérése. Bár a felperes tudomással bírt a közelgő határidőről és a háziorvosi ellátással kapcsolatos szerződés elmaradásának katasztrofális következményeiről, mégsem tett semmilyen lépést annak előmozdítása érdekében, ezzel együtt belenyugodott abba, hogy a várható botrány a polgármester bukását okozhatja.

[19] A 6/2. ponttal összefüggésben hangsúlyozta, hogy a hivatkozott képviselő-testületi ülésen a felperes nem szakmai véleményt fogalmazott meg, mivel jogszabály dönti el, hogy az adott területnek mi a természetvédelmi minősítése. A véleménynyilvánítás szabadságán egyébként is túlmutat, hogy a felperes vezetőjét szakmaiatlanul és minden alap nélkül károkozással vádolja. A 6/3. ponttal összefüggésben kiemelte, hogy a polgármestert ebben az

ügyben is a közvagyon megóvása motiválta. Tudomásul vette a felperes nyilatkozatát, mely szerint az újabb értébecslés beszerzéséhez és a perindításhoz előzetes képviselő-testületi döntés szükséges, ám mivel a cél a közvagyon visszaszerzése volt, ezért felrótta a felperes részére, hogy ezen törekvéssel nem azonosult, mi több, a munkáltatói jogkör gyakorlójának egy másik jogásztól kellett szakmai tanácsot kérnie. A 6/4. számú felmentési ok kapcsán kifejtette, semmilyen ésszerű indok nem szólhat amellett, hogy a felperes tájékoztassa a képviselő-testületet a polgármester és az ügyvédi iroda között a felperes jogviszonyának megszüntetésével kapcsolatosan létrejött megbízási szerződésről, miután a felperes feletti munkáltatói jogokat a polgármester és nem a képviselő-testület gyakorolta. A felperes nem csupán e tényről közölte a képviselővel, hanem a megbízás feltételeit ki is adta részükre, az információ kikerülése pedig egy lejárató cikkben nyilvánult meg, ami egyértelműen tükrözi a felek bizalmi viszonyában bekövetkezett törést. A 7. számú felmentési indok körében rámutatott: az elsőfokú bíróság megállapította ugyan, hogy ezeket a feladatokat a felperes tovább delegálta, ugyanakkor ezen felmentési indokkal kapcsolatban jogi következtetést ítéletében nem vont le. A 8. számú felmentési indokkal összefüggésben nem vitatta, hogy a polgármesternek a Mötv. elsőfokú ítéletben felhívott rendelkezései alapján lehetősége van arra, hogy indítványozza a bizottságok összehívását, közreműködjön azok előkészítésében, ugyanakkor ezek a kötelezettségek a jegyzőt is terhelik. A felperesnek mindössze annyit kellett volna tennie, hogy legalább az ülés vagy egyeztetés időpontja előtt jelzéssel él a polgármester felé.

[20] Valamennyi felmentési ok kapcsán hangsúlyozta, hogy a Pp. 279. §-ával és a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontjával ellentétesen, okszerűtlenül jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az adott felmentési indokban megfogalmazott felperesi hozzáállás és magatartás az összes tényállási elem tükrében nem alapozza meg a bizalomvesztést. Az elsőfokú bíróság arra is jogellenesen hivatkozott, hogy bizalomvesztés esetén a munkáltatói intézkedés határidőhöz van kötve, mivel a Kttv. ilyen rendelkezést nem ír elő. Ennek egyetlen korlátja a jóhiszemű joggyakorlás elve, mellyel összhangban – annak időbeliségét tekintve is – a felmentés szabatosan fejt ki és folyamatában írja le, hogy milyen ügyek vezettek a munkáltatói jogkör gyakorlójában meglévő bizalom végleges megszűnéséhez.

[21] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségében marasztalását kérte. Érvelése szerint az alperes fellebbezése nem felel meg a Kp. 99. § (1) bekezdésében és 100. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltaknak, mert az általa megjelölt jogszabálysértés jelen perben nem alkalmazandó jogszabályhelyekre utal, ezen túlmenően pedig nem tartalmaz olyan konkrét jogszabálysértést, mely a fellebbezés alapjául szolgálhat. Kiemelte: a fellebbezésben megjelölt Pp. 279. § (1) bekezdésének és 346. § (4)-(5) bekezdésének alkalmazását éppen a fellebbezésben hivatkozott Kp. 6. §-a és 78. § (1)-(2) bekezdése zárja ki, mivel a bizonyítékok értékelésére a Kp. speciális rendelkezést tartalmaz. A Pp. 279. § (3) bekezdésére történő hivatkozás szintén alaptalan, hiszen a kártérítés (átalánykártérítés) mértékének meghatározására a kereseti kérelemben megjelölt Kttv. 193. § (5) bekezdése irányadó. Rámutatott továbbá: a fellebbezés félrevezető módon hivatkozik arra, hogy a felmentési indokok tekintetében az elsőfokú bíróság megállapította a felperes kötelezettség-szegését, hiszen csak azt mondta ki – egyúttal helyesen jutott arra a következtetésre -, hogy a felmentésben felsorolt tényállások kötelezettség-szegésként képezhetnék volna vizsgálat tárgyát, ami azt jelenti, hogy bizalomvesztésre alapított felmentés jogszerű indokai nem

lehetnek. Nézete szerint a 4. és 6. számú felmentési indokkal kapcsolatban a fellebbezés nem hivatkozik olyan jogszabályi rendelkezésre, amely vitatná azon ítéleti megállapítást, hogy a Mötv. alapján a polgármester alaptalan elvárásokat támasztott a felperessel szemben. Az alperes továbbá fellebbezésében nem vitatta az ítélet indokolását a tekintetben, hogy bizalomvesztésre okot adó körülmény a szakmai lojalitás nélkül történő munkavégzés lehet, ugyanakkor sem a felmentésben, sem a széleskörűen lefolytatott bizonyítási eljárás során nem jelölt meg olyan szakmai kérdést, melyben a felek között szakmai jellegű vita fennállt volna.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[22] Az alperes fellebbezése - az alábbiak szerint - megalapozott.

[23] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül, így a végzés nem érinti az elsőfokú ítéletnek a keresetet elutasító rendelkezését, illetőleg a fellebbezéssel ugyancsak nem támadott okokra - a felmentés 1. és 6/1. pontjára - adott ítéleti indokolást. A másodfokú eljárás terjedelme vizsgálatakor az ítéltábla figyelemmel volt arra is, hogy az alperes a tényállás tisztázottsága, valamint a bizonyítékok mérlegelése tekintetében egyaránt eljárásjogi jogszabálysértést állított, az ítélet anyagi jogi álláspontjának felülvizsgálatát nem kérte a másodfokú bíróságtól (lásd 7. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv).

[24] A másodfokú bíróság vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher kiosztási kötelezettségének eleget tett-e, az indokolása a rendelkező részhez képest teljeskörű-e, majd állást foglalt a fellebbezésben hivatkozott eljárásjogi jogszabálysértésről.

[25] A közigazgatási bírói gyakorlatban a tisztességes eljárásra való hivatkozás egyik leggyakoribb területe az egyedi ügyekben történő bizonyítás; nem véletlenül, hiszen a feleknek a bizonyítási eljárás során kell bemutatniuk, hogy mivel tudják állításaikat alátámasztani, vagyis a fegyverek egyenlősége vagy éppen egyenlőtlensége itt mutatkozhat meg. A tisztességes eljárásról való jog több tényezőt is magában foglal, ezek egyike a felek részére biztosítandó esély- vagy fegyveregyenlőség elve. E követelménynek a bíróság akkor tesz eleget, ha a felek részére a konkrét jogvita sajátosságaihoz igazodó, ezáltal egyediesített tájékoztatást ad a bizonyítandó tényekről, valamint a bizonyítás elmaradásának, vagy sikertelenségének jogkövetkezményéről, amely a tisztességes tárgyaláshoz való jog érvényesülését szolgálja.

[26] A Kp. 78.§ (1) bekezdésében található utaló szabály a Pp. bizonyításra vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni a közigazgatási perjogban, így a bizonyítási érdek Pp. 265.§ (1) bekezdésében foglalt szabályát is. A bizonyítási érdek és a bizonyítási teher összefüggő fogalmak. A bizonyítási teher azt mutatja meg, hogy a bizonyítás elmaradása vagy sikertelensége következményeit kinek kell viselnie. A bizonyítás sikertelensége azt jelenti,

hogy az adott tényállítás bizonyítatlan maradt, vagyis a bíróság a tényállítást valós tényként elfogadni nem tudja, aminek következménye a közigazgatási cselekmény (munkáltatói döntés) jogszerűségének elismerése, ezáltal a kereset elutasítása.

[27] Az ítéltábla a fentiekkel összefüggésben kiemeli: a perek tisztességes lefolytatásának jogába tartozik a bíróság részéről a jogszerű tájékoztatás (Kfv.V.35.009/2018/10.). Közzszolgálati perekben a bizonyítási kötelezettségről történő tájékoztatás (kioktatás) kiemelt jelentőséggel bír, mert ezekben a jogvitákban a bíróságnak jellemzően nem jogkérdést kell elbírálnia. A Kúria (Legfelsőbb Bíróság) már korábban megalkotta az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményét, mely a jelen jogvitában is irányadó. Az abban foglaltak szerint a bizonyítási teher kiosztásában megnyilvánuló tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse. A felet - függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el - tájékoztatni kell arról, hogy a bíróság mely tényállításait ítéli olyannak, amelyek bizonyításra szorulnak. A tájékoztatásnak a kereseti kérelem és az ellenkérelem (védírat) alapjaként előadottakból kiindulva, az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia. A tájékoztatásnak ezen felül folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz, követnie kell az esetleges keresetváltoztatásokat is. A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljes körűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie, ami jelen esetben azt jelenti, hogy valamennyi felmentési indokkal kapcsolatban tájékoztatást kellett volna adni a bizonyításra szoruló tényekről és ezzel összefüggésben arról, hogy a bizonyítás melyik felet terheli. A bizonyítási kioktatásnak - szükség esetén - ki kell terjednie a Pp. 265.§ (2) bekezdésében szabályozott ún. bizonyítási szükséghelyzet fennállására, mely a bizonyítási teher megfordulását eredményezi; ugyanígy a közzszolgálati jogvitákra irányadó, a Kp. 79.§ (2) bekezdésében foglalt speciális bizonyítási szabályra is. A tájékoztatást a jegyzőkönyvben vagy külön végzésben úgy kell rögzíteni, hogy annak tartalma egyértelműen megállapítható legyen.

[28] Az ítéltábla a rendelkezésre álló periratok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság - a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás ellenére - adós maradt a bizonyítási kötelezettségről szóló tájékoztatással, amely mulasztás az egész bizonyítási eljárást jogszerűtlenné, egyben parttalanná is tette. Az elsőfokú bíróság több esetben - így például a 6/2. illetve 6/4. felmentési pontokkal kapcsolatban - úgy értékelte a bizonyítatlanság jogkövetkezményét az alperes terhére, hogy azzal összefüggő bizonyítási kioktatást előzetesen nem adott.

[29] A fentebb hivatkozottak szerint a közzszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perre speciális bizonyítási szabályok mellett, a Kp. 78. § (1) bekezdése utaló szabálya folytán a közigazgatási perre is irányadóak a Pp-nek a bizonyítás általános szabályai. A közzszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perben való bizonyítási kötelezettséghez speciális bizonyítási teher elosztás tartozik, bizonyos esetekben a bizonyítási kötelezettség megfordul. A speciális eljárási szabályok folytán ebben a pertípusban a bizonyítási teher kiosztásának elmaradása [Kp. 79. § (2) bekezdés] önmagában alapul szolgálhat az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, mert ez a hiányosság alapvetően meghatározta a bizonyítási érdeket (Pp. 265. §), ehhez képest a bizonyítás módját és eszközét (Pp. 267-268. §), ezen keresztül az

alperes által a fellebbezésben kifogásolt bizonyítás eredményének mérlegelését (Pp. 279. §), ebből következően a tényállás megállapítása helyességét és végeredményben az anyagi jogi a döntés jogszerűségét. Mivel az elsőfokú eljárásnak egy olyan jogvitában kellett döntenie (felmentés jogszerűsége) amelynél kiemelt jelentősége van a megállapított tényállásnak (és ezáltal a bizonyítási eljárás szabályai teljeskörű érvényesülésének) a bizonyítási teher kiosztásának elmaradása az ügy érdemére kiható eljárásjogi hiba volt.

[30] Az ítélet indokolási részében a tényállást és a pertörténetet követően a jogi indokolás következik, mely az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokkal kezdődik, azok szükség szerinti értelmezésével folytatódik, majd a megállapított tényekre vonatkozóan a bizonyítékokat, azok mérlegelése során irányadónak vett szempontokat kell leírni, vagyis azt, hogy mely bizonyítékot miért fogadott el a bíróság és abból milyen ténymegállapítás következett. A bírói tényállás megállapítása és a szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárás követelménye tehát oly módon kapcsolódik össze, hogy a szabályszerű bizonyítási eljárás és annak eredménye mérlegelése alapján kellett volna az elsőfokú bíróságnak az általa elfogadott (megállapított) tényeket feltüntetnie; jelen esetben a szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárás hiányában erre nem kerülhetett sor.

[31] Az ítélet rendelkező része és annak indokolása nem áll egymással összhangban. Az elsőfokú bíróság a keresetben foglaltak szerint megítélte a felperes részére a 4 havi illetménynek megfelelő végkielégítést, ugyanakkor az ítélet ezen kereseti elem vonatkozásában indokolást nem tartalmaz és ezen ítéleti rendelkezéshez az elsőfokú bíróság azt megalapozó jogszabályokat sem rendelt. Hangsúlyozandó: a Kp. is szabályozza az ítélettel szembeni teljesség követelményét, vagyis az ítéleti döntésnek a kereset valamennyi részére ki kell terjednie. A Kp. 86.§ (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni. Az ítélet rendelkezését tehát akként kell megindokolni, hogy abból megállapítható legyen, a bíróság a keresetet teljeskörűen elbírált, azaz az ítéletnek az előterjesztett kereset minden egyes részére tartalmaznia kell rendelkezést és indokolást (Kfv.V.35.239/2017/7.); mindemellett a bíróságnak a kereset valamennyi elemének elbírálásakor a döntéséhez hozzá kell rendelnie az azt megalapozó jogszabályokat. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a végkielégítésről történő rendelkezéshez kapcsolódóan az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában ezen elemekkel adós maradt, amely hiányosság - a felek jogorvoslati jogának csorbítása nélkül - a másodfokú bíróság által nem orvosolható.

[32] Az elsőfokú ítéleti tényállásra vonatkozó fellebbezési érvekkel összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá: a Kp. 2. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben - erre irányuló megalapozott kérelem esetén - jogvédelmet biztosítson. Ezen alapvető követelményből is következik, hogy a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 346. § (4)-(5) bekezdései alapján az ítélet indokolásának tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényeket, beleértve a pertörténetből azt, aminek az ügy elbírálása szempontjából jelentősége van; így a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapján rövid ismertetését, valamint a jogi indokolást. A Kp. 78. § (2) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli; ami azt jelenti, hogy - figyelemmel a Kp. 78. § (1) bekezdése

alapján alkalmazandó, Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakra - a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és a per egyéb adatainak az egybevetése, egyenként és összeségükben történő értékelése alapján állapítja meg. A bíróságnak tehát meg kell határoznia, hogy a felek által előadott nyilatkozatok és a rendelkezésre álló egyéb perbeli adatok alapján mely tényeket fogad el valósnak; ez alapján kell rögzítenie a bíróság által megállapított tényeket (a bírói tényállást). Ez a jogszabályi kíváncságot kétségtelenül azt a kötelezettséget rója az elsőfokú bíróság terhére, hogy az ítéletnek a felmentés valamennyi pontjával kapcsolatban tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényállást.

[33] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a történeti tényálláson túlmenően a tényállásban nem tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket, csupán a jogi indokolást is tartalmazó részben visszatérően utal a felek előadásaira, illetőleg - a fellebbezéssel érintett körben mindössze két esetben, a felmentés 3. és 5. pontjával összefüggésben - egy-egy, azt erősítő, vagy gyengítő tanúvallomásra. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből nem állapítható meg, hogy döntése meghozatalakor milyen tényeket és körülményeket fogadott el valósnak, a bizonyítékok mérlegelése során mely bizonyítékokat és tényeket tekintette irányadónak. Töretlen ugyanakkor a Kúria gyakorlata a tekintetben, hogy az elsőfokú bíróság az érdemi döntést megalapozó olyan tényállást köteles megállapítani, amely tartalmazza - a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelme, illetve nyilatkozata és azok alapjának rövid ismertetése, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalás mellett - a bíróság által megállapított tényeket is (Kf.VII.40.562/2021/6.), mely követelménynek az elsőfokú ítélet nem felel meg. Ennek okán - vagyis a bírói tényállás hiányában - a másodfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy a tényállás tisztázottsága tekintetében az alperes által megfogalmazott kifogásokat a fellebbezéssel érintett felmentési indokok vonatkozásában tételesen vizsgálni tudja.

[34] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett körben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, mivel az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem volt lehetséges.

[35] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban a bizonyítási teherrel és a bizonyításra szoruló tényekkel összefüggő tájékoztatási kötelezettségét valamennyi, a fellebbezéssel érintett felmentési indok vonatkozásában, tartalmában megállapítható módon kell teljesítenie; a felmentés egyes pontjaihoz kapcsolódóan egyediességet tájékoztatást szükséges adnia. A szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárást követően, annak adatait alapul véve, azokat mérlegelve az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem valamennyi pontjával összefüggésben az érdemi döntést megalapozó olyan tényállást köteles megállapítani, amely tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket (bírói tényállást). A végkielégítésre vonatkozó kereseti igénnyel kapcsolatosan a megismételt eljárásban akként kell meghoznia érdemi döntését, hogy ítélete a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó, Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseiben foglaltaknak teljes körűen megfeleljen.

[36] A Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (3) bekezdése értelmében a peres felek másodfokú eljárásban felmerült költségének összegét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt, az eljárást befejező határozatában.

[37] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2023. február 15.

dr. Szőke Mária s. k.	dr. Németh Andrea s. k.	dr. Bendli Attila József s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró